

Keberkesanan Persekitaran, Imej dan Huruf dalam Pendidikan Kanak-Kanak Prasekolah

The Effectiveness of Environment, Images and Letters in Preschool Child Education

Ridzuan Hussin

Suraya Ahmad Kamel

Asmahan Mokhtar

Fakulti Seni, Komputeran & Industri Kreatif, Universiti Pendidikan Sultan Idris

ridzuan@fskik.upsi.edu.my

Abstrak

Tujuan kajian ini adalah untuk mengenal pasti keberkesanan persekitaran, imej dan huruf dalam pendidikan kanak-kanak prasekolah. Kajian ini melibatkan responden seramai 20 orang kanak-kanak daripada Prasekolah Sekolah Kebangsaan Pusing, Batu Gajah, Perak. Metodologi kajian yang digunakan meliputi kajian kepustakaan dan melibatkan kaedah soal selidik tugas sebagai alat pengukur. Hasil dapatan kajian mendapati imej dan huruf yang digunakan di prasekolah adalah signifikan dengan pengetahuan dan tahap kecerdasan kanak-kanak. Manakala, pengaruh persekitaran memainkan peranan penting dalam proses memahami imej dan huruf bagi kanak-kanak. Penggunaan imej dan huruf juga mampu meningkatkan minat dan menarik perhatian kanak-kanak di dalam pengajaran dan pembelajaran. Hasil dapatan kajian menunjukkan skor min pada tahap yang tinggi, di mana min Pengaruh Persekitaran dalam proses memahami imej dan huruf ($M = 3.996 \pm 0.286$), min Penggunaan Imej & Huruf yang digunakan ($M = 3.600 \pm 0.265$), dan min Keberkesanan Imej dan Huruf dalam proses pengajaran dan pembelajaran ($M = 3.583 \pm 0.314$).

Kata kunci kanak-kanak prasekolah, imej dan huruf, persekitaran

Abstract

The purpose of this study is to identify the effectiveness of environment, images and letters used in the preschool children education. The study involved respondents a total of 20 children from Preschool Sekolah Kebangsaan Pusing Batu Gajah, Perak. The methodology looked into the literature review which applied the use of assignments survey as data tool. Findings shows the images and letters used in the preschool is correlated with knowledge and the level of intelligence of children. Meanwhile, the influence of the environment plays an important role in the process of understanding the images and letters for children. The use of images and letters are also able to increase the interest and attention of children in teaching and learning. Findings of this study showed a mean score at a high level, which mean the influence of the environment in the process of understanding the images and letters ($M = 3.996 \pm 0.286$), mean the use of images and letters ($M = 3.600 \pm 0.265$), and the mean effectiveness of images & letters in the process of teaching and learning ($M = 3.583 \pm 0.314$).

Keywords children in preschool, image and texts, environment

PENGENALAN

Kanak-kanak diumpamakan sebagai kain yang putih bersih. Ibu bapa, guru dan masyarakat memainkan tanggungjawab mencorak dan mewarnainya. Peringkat kanak-kanak merupakan satu tahap perkembangan yang luar biasa dan menarik untuk diamati. Kanak-kanak cenderung memilih rasa ingin tahu yang tinggi terhadap apa yang ada disekelilingnya. Sebagai orang dewasa yang bertanggungjawab membantu memperkayakan potensi diri kanak-kanak, sewajarnya kita membantu mereka mendapatkan maklumat dengan cara yang betul. Memperkenalkan mereka kepada imej-imej, merupakan salah satu cara bagi kanak-kanak mengenali objek dengan lebih jelas di samping menunjukkan model sebenar di dalam menjalani kehidupan harian mereka.

Kebiasaannya kanak-kanak belajar melalui apa yang dilihat dan akan meniru apa sahaja yang berada di sekitar mereka. Oleh itu, penggunaan imej dalam proses pembelajaran mampu menaikkan

minat, sekaligus membuat minda kanak-kanak berkembang dengan baik. Melalui imej juga, kanak-kanak mudah untuk berimajinasi tentang subjek yang dipelajarinya dan dalam masa yang sama boleh meningkatkan kreativiti kanak-kanak tersebut.

Imej yang dipelajari oleh kanak-kanak perlu diawasi dan dipantau oleh orang dewasa terutamanya guru prasekolah. Ia adalah kerana pendidikan prasekolah begitu penting dalam perkembangan seseorang kanak-kanak. Imej yang digunakan merupakan alat pengajaran pertama bagi kanak-kanak untuk mereka menguasai pembelajaran dengan baik. Imej juga mestilah selari dengan penggunaan huruf. Jika tidak, proses pembelajaran akan menjadi lebih sukar. Namun, ada juga penggunaan imej yang boleh menjejaskan proses pembelajaran, apabila imej yang digunakan tidak bersesuaian dengan pengajaran. Sebagai contoh, kanak-kanak tidak dapat mengecam imej yang diberikan kepada mereka, disebabkan terlalu mudah atau terlalu padat imejnya. Pemilihan imej juga, harus sesuai dengan tahap perkembangan kanak-kanak. Bagi peringkat umur kanak-kanak prasekolah 5-6 tahun, mereka mempunyai perkembangan intelek pada tahap rendah. Tambahan lagi, pada tahap prasekolah, kanak-kanak biasanya mempunyai tahap kecerdasan yang berbeza. Ada dalam kalangan mereka yang pantas dalam memahami imej yang disampaikan manakala ada pula yang perlu diulang berkali-kali untuk mengenal pasti mereka mengetahui imej yang diberikan. Natiujahnya, memang tidak dapat dinafikan, tahap kecerdasan kanak-kanak memainkan peranan penting bagi menentukan kesan imej dan huruf dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Kajian mengenai kesan prasekolah juga, membuktikan bahawa pendidikan prasekolah dapat meningkatkan perkembangan kognitif, sosial dan personaliti kanak-kanak yang mempunyai dua kesan positif, iaitu jangka panjang dan pendek (Rohaty, 2003).

Justeru, kajian kes ini bertujuan untuk mengkaji bagaimanakah imej dan huruf yang digunakan dapat mempengaruhi proses pembelajaran kanak-kanak prasekolah dalam mengembangkan proses pembelajaran kanak-kanak prasekolah? Kajian ini juga turut melihat bagaimana kesan-kesan tersebut boleh mempengaruhi persekitaran dan pemahaman kanak-kanak di dalam imej dan huruf ini.

Kanak-Kanak Prasekolah

Pendidikan prasekolah di Malaysia berbentuk tadika mula dikenali pada tahun 1950. Pada awal penubuhan prasekolah, ianya disediakan untuk kanak-kanak dari golongan pertengahan dan atasan. Tetapi pada tahun 1960, beberapa agensi kerajaan seperti FELDA dan KEMAS mula menubuhkan pusat-pusat tadika (Azizah, 1999). Bilangan murid yang dikenalpasti (*enrolmen*) sehingga 31 Disember 2014 adalah seramai 196,077 orang. Pendidikan prasekolah ialah pendidikan yang diterima oleh kanak-kanak yang berumur di antara 4 hingga 6 tahun dalam jangka masa satu tahun atau lebih sebelum masuk ke Tahun Satu di sekolah formal. Konsep yang digunakan ialah "Belajar Sambil Bermain" dengan menekankan "Pembelajaran Bertema". Kaedah pembelajaran yang digunakan, meliputi aktiviti kelas, aktiviti kumpulan dan aktiviti individu (Malini, 2011). Permainan yang dimulakan oleh kanak-kanak dan disokong oleh guru merupakan komponen penting pembelajaran di tadika (Hayes, 1993). Permainan memberi peluang kepada kanak-kanak memahami dunia melalui interaksi dengan persekitaran. Namun demikian, hasil kajian Hamzah (1980), Rohaty (2000) dan Azizah (1995) telah mendapati pentadbiran permainan di tadika berada pada tahap kurang memuaskan dan kurang perancangan rapi.

Hari ini, pendidikan prasekolah bertujuan untuk menyuburkan potensi murid dalam semua aspek perkembangan, menguasai kemahiran asas dan memupuk sikap positif sebagai persediaan sebelum memasuki sekolah rendah. Pengajaran dan pembelajaran di kelas prasekolah adalah tidak kurang dari 3 jam sehari selama 5 hari seminggu. Terdapat 6 komponen dalam kurikulum prasekolah kebangsaan iaitu komponen bahasa dan komunikasi, komponen perkembangan kognitif, komponen kerohanian dan moral, komponen perkembangan sosio emosi, komponen perkembangan fizikal dan komponen kreativiti dan estetika. Kajian yang dibuat oleh Rohaty (1992) ke atas enam komponen ini, membuktikan ibu bapa sentiasa mengutamakan "3M" serta pembinaan minda kanak-kanak dan persediaan akademik ke Tahun satu.

Peluang pendidikan prasekolah diberi kepada semua kanak-kanak tanpa mengira latar belakang sosial, agama, lokasi tempat tinggal, keadaan kesihatan mental dan fizikal kanak-kanak serta perkembangan intelek mereka. Menurut Rohaty (2003), pendidikan prasekolah adalah tahun-tahun kritis dan asas kepada peringkat pendidikan selanjutnya serta menentukan kejayaan hidup seseorang individu.

Persekitaran, Imej dan Huruf

Lowenfeld (1975) menjelaskan bahawa perkembangan kanak-kanak mempengaruhi hasil lukisan kanak-kanak dan pertumbuhan ini seterusnya mempengaruhi kreativiti. Keaslian kanak-kanak dalam mengutarakan simbol-simbol dalam lukisan mereka melambangkan pengalaman serta penerokaan kanak-kanak terhadap persekitaran mereka. Proses membuat pemilihan, interpretasi dan membentuk semula elemen-elemen persekitaran menghasilkan lukisan yang memberi makna besar kepada kanak-kanak. Ia sebenarnya menggambarkan sebahagian daripada diri kanak-kanak iaitu, cara mereka berfikir, apakah perasaan mereka dan bagaimana mereka melihat?

Walaupun kanak-kanak mempunyai keupayaan memahami simbol seni, tetapi sekiranya masyarakat tidak menyediakan persekitaran yang berunsur seni, maka keupayaan tersebut tidak dapat berkembang. Menurut Lowenfeld (1975), orang dewasa tidak perlu terlalu mendesak kanak-kanak dalam membentuk kreativiti, yang jelas tumpuan harus diberikan kepada aspek psikologi dan fizikal serta persekitaran, yang menjadi agen untuk memberi kebebasan kepada kanak-kanak untuk meneroka dan mengkaji dalam usaha menjadi kreatif. Lukisan kanak-kanak mengandungi banyak penceritaan terhadap pengalaman, persekitaran dan perasaan mereka. Dalam proses PdP, peranan guru amat penting bukan setakat menyampaikan fakta dan maklumat, malah guru prasekolah adalah pencipta persekitaran yang merangsangkan (Rohaty, 2003). Jelas, proses pengamatan dan pentafsiran kanak-kanak prasekolah tidak hanya melibatkan kanak-kanak, ianya turut melibatkan persekitaran daripada ibu bapa, budaya, kehidupan dan sistem nilai masyarakat.

Images are the graphic elements that can bring a design to life. Whether as the main focus of a page or as a subsidiary element, images play an essential role in communicating a message and are thus a vital factor in establishing the visual identity of a piece of work.

(Ambrose & Harris, 2009)

Huruf adalah daripada bahagian set aksara yang dikenali sebagai *alphabet*. Huruf-huruf *alphabet* mulai A hingga Z digunakan di dalam kajian ini. Huruf-huruf *alphabet* ini digunakan untuk modul utama pengajaran kanak-kanak sebelum melangkah ke peringkat yang seterusnya, iaitu sebelum kanak-kanak tersebut melalui proses membaca, mengira dan menulis. Keupayaan mengenal huruf atau abjad adalah satu daripada peramal pembacaan yang berjaya tetapi pengajaran secara langsung semata-mata dengan mengajar huruf tidak akan memperolehi matlamat tersebut. Kebolehan mengenal huruf bermula dengan kesedaran dan penerokaan kanak-kanak prasekolah meneroka huruf dalam pelbagai konteks fizikal dan sosial (Rohaty, 2003). Menurut Stoklossa (2005), imej dan huruf mempunyai hubungan yang sangat rapat di antara satu sama lain. Reka bentuk imej dan huruf sangat luas penggunaannya dan keberkesannya amatlah mengagumkan.

Metodologi

Pendekatan kuantitatif digunakan secara menyeluruh dalam kajian ini. Penyelidik mengaplikasikan teknik soal selidik tugas sebagai alat pengukur data. Kajian ini melibatkan kanak-kanak prasekolah yang berusia 5 hingga 6 tahun. Jumlah populasi yang diambil ialah seramai 20 orang kanak-kanak, terdiri daripada 12 perempuan dan 8 lelaki.

Dapatan Kajian

Dapatan kajian yang dijalankan melibatkan tiga aspek utama seperti berikut:

- i. Apakah imej dan huruf yang digunakan di prasekolah?
- ii. Adakah pengaruh persekitaran mempengaruhi proses memahami imej dan huruf?
- iii. Adakah imej dan huruf yang digunakan dalam pengajaran dan pembelajaran berkesan?

1. Mengetahui Pasti Imej dan Huruf yang Digunakan di Prasekolah

Berdasarkan tugas yang diberi, responden dikehendaki memadankan satu huruf dengan imej yang disediakan. Huruf tersebut adalah huruf pertama untuk mengeja sesuatu imej yang disediakan. Aktiviti ini terbahagi kepada 5 soalan dan responden dinilai menerusi kemahiran di dalam membina garisan padanan. Skema pemarkahan yang ditetapkan oleh penyelidik terdiri daripada 3 bahagian penilaian. Pertama, bahagian pengetahuan di mana pemarkahan diberi berdasarkan item yang dijawab dengan betul oleh responden. Terdapat 5 item tahap penilaian. Jika responden menjawab hanya satu jawapan betul dikategorikan sebagai sangat lemah. Jika menjawab 2 betul dikira sebagai lemah, 3 betul untuk sederhana, 4 betul untuk baik dan 5 betul untuk sangat baik.

Bahagian kedua penilaian iaitu sudut kepekaan dan bahagian ketiga yang dinilai adalah kemahiran. Pada peringkat ini, terdapat 5 bahagian penilaian. Responden yang membuat garisan yang sangat lemah di berikan nilai 1, lemah diberikan nilai 2, sederhana nilai 3, baik diberikan nilai 4 dan bagi responden yang membuat garisan dengan tepat dan lurus diberikan nilai 5. Berdasarkan Jadual 1.0, setiap bahagian iaitu B1, B2 dan B3 mempunyai nilai kekerapan yang tinggi pada setiap bahagian. Ini bererti responden menunjukkan pengetahuan yang tinggi di dalam tugas yang diberikan. Responden dapat mengenali huruf dan dapat memadankan imej yang diberi dengan baik, walaupun kemahiran mereka agak lemah di dalam membuat garisan padanan.

Jadual 1 Penggunaan imej dan huruf yang digunakan di prasekolah

Bil.	Pernyataan	SL	L	S	B	SB	MIN	SP	ARAS
		K	K	K	K	K			
		%	%	%	%	%			
B1	Pengetahuan	0	3	4	0	13	4.15	0.274	T
		0	15.0	20.0	0	65.0			
B2	Kepekaan	1	4	3	8	4	3.50	0.267	S
		5.0	20.0	15.0	40.0	20.0			
B3	Kemahiran	1	6	4	7	2	3.15	0.254	R
		5.0	30.0	20.0	35.0	10.0			

SL: Sangat Lemah L: Lemah S: Sederhana B: Baik SB: Sangat Baik, T: Aras Tinggi, R: Aras Rendah

2. Mengetahui Pasti Pengaruh Persekitaran dalam Proses Memahami Imej dan Huruf

Tugas seterusnya pula mengkehendaki responden mengira imej yang disediakan dan menulis jumlah imej tersebut. Pengaruh persekitaran yang digunakan ialah kaedah mengira. Melalui kemahiran ini, responden dinilai menerusi kemahiran di dalam menulis nombor. Berdasarkan data dari Jadual 2 yang diperolehi daripada bahagian C1, C2 dan C3, menunjukkan persekitaran mempengaruhi tahap proses memahami imej dan huruf bagi responden. Responden lebih tertarik pada imej yang pelbagai dan menarik. Jadi, kebanyakan responden yang tidak menyukai aktiviti mengira, boleh mengira kerana imej yang digunakan menarik minat mereka untuk mengira. Secara keseluruhan, pengaruh persekitaran amat penting dalam memahami imej dan huruf bagi kanak-kanak.

Jadual 2 Pengaruh Persekitaran dalam Proses Memahami Imej dan Huruf

Bil.	Pernyataan	SL	L	S	B	SB	MIN	SP	ARAS
		K	K	K	K	K			
		%	%	%	%	%			
C1	Pengetahuan	2	1	0	1	16	4.40	0.303	T
		10.0	5.0	0	5.0	80.0			
C2	Kepekaan	1	2	4	4	9	3.90	0.280	S
		5.0	10.0	20.0	20.0	45.0			
C3	Kemahiran	2	1	5	7	5	3.60	0.275	S
		10.0	5.0	25.0	35.0	25.0			

SL: Sangat Lemah L: Lemah S: Sederhana B: Baik SB: Sangat Baik T: Aras Tinggi R: Aras Rendah

3. Keberkesanan Imej dan Huruf dalam Proses Pengajaran dan Pembelajaran Kanak-Kanak Prasekolah

Tugasan di bahagian ketiga ialah responden perlu mengeja imej yang diberi. Responden diberikan beberapa huruf yang akan membantu responden dalam mengeja imej tersebut. Berdasarkan Jadual 3, data yang diperolehi daripada D1, D2 dan D3 dapat disimpulkan bahawa imej dan huruf memberi kesan yang penting dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Ianya kerana imej dapat memberi gambaran sesuatu benda dengan lebih jelas dan kanak-kanak akan mudah mengingat pembelajaran tersebut. Namun, bahagian D3 mempunyai aras skala dan min yang rendah. Kemahiran menulis responden masih ditahap sederhana namun tahap keberkesanan imej dan huruf di dalam proses pengajaran dan pengajaran berada di tahap yang memuaskan dan baik. Keseluruhannya, dalam proses pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah imej dan huruf memberi kesan mendalam.

Jadual 3 Keberkesanan imej dan huruf dalam proses PdP kanak-kanak prasekolah

Bil.	Pernyataan	SL K %	L K %	S K %	B K %	SB K %	MIN	SP	ARAS
D1	Pengetahuan	4 20.0	1 5.0	1 5.0	3 15.0	11 55.0	3.80	0.367	S
D2	Kepekaan	2 10.0	2 10.0	3 15.0	4 20.0	9 45.0	3.80	0.313	S
D3	Kemahiran	2 10.0	3 15.0	8 40.0	4 20.0	3 15.0	3.15	0.264	R

SL: Sangat Lemah L: Lemah S: Sederhana B: Baik SB: Sangat Baik

Rumusan Dapatan Keberkesanan Imej dan Huruf dalam Pendidikan Kanak-Kanak Prasekolah

Jadual 4 menunjukkan mata penentu bagi keberkesanan imej dan huruf dalam kreativiti pendidikan kanak-kanak prasekolah. Berdasarkan jadual berikut, ia terbahagi kepada 3 bahagian utama iaitu bagi menjawab persoalan kajian. Bagi bahagian penggunaan imej dan huruf yang digunakan di prasekolah mempunyai min keseluruhan responden adalah 3.600 ± 0.265 . Min dan sisihan piawai perlu ditambah dan ditolak seperti yang terdapat pada jadual untuk mendapatkan mata tertinggi dan terendah bagi setiap bahagian. Bagi bahagian pertama ini mata penentunya adalah skor 3.8 ke atas adalah tahap tinggi, skor 3.33 – 3.79 adalah tahap sederhana dan skor 3.0 – 3.2 adalah tahap rendah.

Jadual 4 Mata penentu bagi pengaruh imej dan huruf dalam proses PdP kanak-kanak prasekolah

Pengaruh imej dan huruf dalam proses PdP prasekolah	Min Keseluruhan	Sisihan Piawai	Jumlah	Mata penentu
Penggunaan imej dan huruf yang digunakan di prasekolah.	3.600 3.600	+ 0.265 - 0.265	= 3.865 = 3.335	Skor 3.8 keatas tahap tinggi 3.33 - 3.79 sederhana 3.0 - 3.2 rendah
Pengaruh persekitaran dalam proses memahami imej dan huruf.	3.996 3.996	+ 0.286 - 0.286	= 4.252 = 3.680	Skor 4.2 keatas tahap tinggi 3.60 – 4.19 sederhana 3.0 - 3.59 rendah
Keberkesanan imej dan huruf dalam proses PdP kanak-kanak prasekolah.	3.583 3.583	+ 0.314 - 0.314	= 3.897 = 3.269	Skor 3.9 keatas tahap tinggi 3.20 – 3.89 sederhana 3.0 - 3.19 rendah

N=20

Sumber: Asmahan & Ridzuan, 2009

Bahagian yang kedua adalah pengaruh persekitaran dalam proses memahami imej dan huruf dengan min keseluruhan 3.996 ± 0.286 . Bagi bahagian pengaruh persekitaran dalam proses memahami imej dan huruf mata penentunya adalah skor 4.2 dan ke atas adalah tahap tinggi. Skor 3.60 – 4.19 tahap sederhana dan skor 3.0 – 3.59 adalah tahap rendah. Bahagian ketiga adalah keberkesanan imej dan huruf dalam proses pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah. Min keseluruhan adalah 3.583 ± 0.314 . Jumlah tertinggi adalah 3.897 dan yang terendah adalah 3.269. Maka mata penentu bagi bahagian ini adalah skor 3.9 ke atas adalah tahap tinggi. Skor 3.20 – 3.89 sederhana dan skor 3.0 – 3.19 rendah.

Jadual 5 Taburan tahap pengaruh imej dan huruf dalam proses PdP kanak-kanak prasekolah

Tajuk	Tahap	Skor	N	100 %
Penggunaan imej dan huruf yang digunakan di prasekolah.	Tinggi	3.80 – 5.00	7	35
	Sederhana	3.33 – 3.79	7	35
	Rendah	3.00 – 3.20	6	30
Pengaruh persekitaran dalam proses memahami imej dan huruf.	Tinggi	4.20 – 5.00	7	35
	Sederhana	3.60 – 4.19	13	65
	Rendah	3.00 – 3.59	0	0
Keberkesanan imej dan huruf dalam proses Pengajaran dan Pembelajaran kanak-kanak prasekolah.	Tinggi	3.90 – 5.00	0	0
	Sederhana	3.20 – 3.89	13	65
	Rendah	3.00 – 3.19	7	35

N=20

Sumber: Asmahan & Ridzuan 2009

Jadual 5 menunjukkan taburan tahap keberkesanan imej dan huruf dalam proses PdP kanak-kanak prasekolah. Terdapat tiga bahagian dan setiap satunya dikira bagi mendapat jumlah responden yang berada pada tahap tinggi, sederhana dan rendah serta peratusan. Persoalan yang pertama adalah mengenal pasti penggunaan imej dan huruf yang digunakan di prasekolah. Skor bagi tahap tinggi adalah 3.80 – 5.00, 7 orang (35%), tahap sederhana 3.33 – 3.79, 7 orang (35%) dan tahap rendah 3.00 – 3.20, responden sebanyak 6 orang (30%). Berdasarkan peratusan sebanyak 70% ini bererti persoalan pertama signifikan di dalam kajian ini.

Persoalan yang kedua pula adalah melihat pengaruh persekitaran dalam proses memahami imej dan huruf. Tahap tinggi mempunyai skor di antara 4.20 – 5.00, 7 (35%) tahap sederhana 3.60 – 4.19, 13 orang (65%) dan tiada responden tahap rendah ini. Berdasarkan peratusan 100% ini menunjukkan persoalan kedua signifikan dan mempunyai pengaruh yang tinggi.

Akhir sekali, persoalan yang ketiga mengkaji keberkesanan imej dan huruf dalam proses pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah. Pada tahap tinggi tidak mempunyai sebarang responden, sederhana 3.20 – 3.89, 13 orang (65%) dan tahap rendah antara 3.00 – 3.19, 7 orang (35%). Walaupun tiada responden pada tahap tinggi namun persoalan ini tetap berjaya kerana peratusan pada tahap sederhana sebanyak 65% melebihi tahap rendah. Berdasarkan data ini menunjukkan persoalan ketiga signifikan dan mempunyai pengaruh yang tinggi.

Kesimpulan

Hasil dapatan kajian yang dilaksanakan mendapati pengaruh imej dan huruf dalam proses pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah adalah tinggi. Ini berdasarkan data yang diperolehi dari ketiga-tiga persoalan kajian yang signifikan. Peratusan tahap tinggi dan sederhana melebihi peratusan tahap rendah. Berdasarkan penunjuk dapatan data terhadap keberkesanan persekitaran, imej dan huruf dalam proses pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah adalah signifikan dengan hasil dapatan kajian yang dianalisis.

Rujukan

- Ambrose, G & Harris, P. (2009). *The fundamentals of graphic design*. Lausanne: AVA Publishing SA.
- Asmahan Mokhtar. (2009). Pengamalan ajaran Islam dalam kalangan remaja Politeknik Sultan Azlan Shah. Behrang, Perak. Tesis Sarjana, Fakulti Pengajian Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Azizah Lebai Nordin. (1995). Pengajaran pembelajaran prasekolah. *Masalah Pendidikan* 19: 11-26.
- Hayes, N. (1993). *Early Childhood*. Dublin: Gill & McMillan.
- Lowenfeld, V and Brittan, W. (1975). *Creative and painting children & visual representation*. London: Paul Chapman Publishing.
- Malini Ahmad. (2011). Tahap peningkatan keupayaan dalam pengamatan dan pentafsiran kanak-kanak prasekolah melalui aktiviti melukis. Tesis Sajana Muda, Fakulti Seni, Komputeran & Industri Kreatif, Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Nani Menon & Rohani Abdullah. (2003). *Panduan mengembangkan daya fikir kanak-kanak prasekolah*. Kuala Lumpur: PTS Publication.
- Ridzuan Hussin. (2009). Perisian kursus multimedia mata pelajaran Pendidikan Seni Visual bagi topik Logo (APH-Pensil). Tesis Ph. D, Fakulti Teknologi dan Sains Maklumat, UKM.
- Rohaty Mohd Majzub. (2003). *Pendidikan prasekolah. Cabaran Kualiti*. Bangi: Penerbit UKM.
- Shirl Brainard. (1991). *A design manual*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Suraya Ahmad Kamel. (2011). Pengaruh imej dan huruf dalam proses pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak prasekolah: Satu kajian kes. Tesis Sarjana Muda, Fakulti Seni, Komputeran & Industri Kreatif, Universiti Pendidikan Sultan Idris.

